

Öster Malma 2006-09-25

Rikspolisstyrelsen
Polisavdelningen
Box 12256
102 26 STOCKHOLM

Förslag till ändringar i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen (RPSFS 2002:9, FAP 551-3)

Dnr POA-551-3036/06

Rikspolisstyrelsen har hemställt om Svenska Jägareförbundets synpunkter på rubricerade förslag. Förbundet, som begränsar sig till att kommentera huvudsakligen de föreskrifter och allmänna råd som berör jägarna och jakten, anför med anledning härav följande.

4. kap. Behov av skjutvapen för jakt m.m.

Allmänt

Allmänna råd, andra stycket (s 10)

I tredje meningen föreslagen ändring bör kompletteras med *olägenhet*.

Förslag :

... inom detaljplanelagt område hålla efter djur som vållar skada eller *olägenhet*. ...

Av fjärde meningen framgår att det av tillståndet bör framgå att vapnet får användas endast för jakt *på kommunens uppdrag inom detaljplanelagt område*. Det torde inte vara ovanligt att s.k. kommunjägare också utöver jakt på kommunägd mark utanför detaljplan – exv. i mindre samhällen – samt, som ett led i den kommunala servicen, även bedriver jakt efter uppdrag av enskilda (exv. tomtägare) såväl inom som utom planlagt område. Om en sådan jägare bedömts ha behov av ett vapen särskilt lämpat

för jakt inom detaljplan framstår det som rimligt att vapnet får användas även vid motsvarande jakt på icke planlagd mark samt vid skydds jakt efter uppdrag av enskild. Problemen med gränsdragning mellan tillåten och otillåten användning anses annars bli avsevärda och dessutom kan ifrågasättas hur en sådan begränsning skulle korrespondera med i vart fall tanken bakom vad som föreskrivs i 8 kap. 3 §. I det fall det anses angeläget att begränsa innehav av exv. för s.k. kommunjakt särskilt lämpliga ”specialvapen” eller innehav av för sådan jakt motiverade vapen utöver vapengarderoben bör, istället för en styrning av användningsområdet, övervägas tidsbegränsade innehav under den tid som motsvarar tiden då jägaren genom föreordnande eller avtal har ett kommunalt uppdrag. S.k. kommunjägares innehav av ljuddämpare för skjutvapen avsedda för patroner i klass 3 eller 4 bör dock begränsas till att gälla för visst användningsområde.

Jägarexamen

Allmänna råd, första stycket (s 11)

Av stycket framgår att bestämmelser om jägarexamen finns i Naturvårdsverkets föreskrifter om jägarexamen (NFS 2005:4) samt att avlagt prov gäller utan tidsbegränsning.

Enligt 2 kap. 3 § vapenförordningen gäller som krav för innehav av jaktvapen att sökanden avlagt prov som avses i 4 § samma förordning. Av 4 § framgår att med sådant prov avses prov som avlagts i enlighet med av Naturvårdsverket meddelade föreskrifter, dvs. i nuläget prov enligt de föreskrifter (NFS 2005:4) som trädde i kraft 2005-05-01. En strikt tolkning skulle, eftersom vapenförordningen saknar övergångsbestämmelse som likställer prov avlagda i överensstämmelse med tidigare gällande föreskrifter (NFS 1999:9) med sådana som avlagts efter 2005-05-01, skulle därmed ge vid handen att kravet för innehav är prov avlagda efter nämnda datum. En sådan ordning är inte rimlig och det anses därför lämpligt att i form av allmänna råd förtydliga att jägarexamensprov avlagda före 2005-07-01 är likvärdiga prov enligt nu gällande föreskrifter.

Redovisningen av vilka delprov som krävs för respektive vapentyp bör justeras enligt följande (jfr. 11 § NFS 2005:4).

Vapentyp	Prov
.....
Vapen med kulpipa/pipor i klass 2-4 <i>samt för jakt tillåtna luftgevär</i>	Teoretiskt prov Praktiskt grundprov/kulgevär
.....

Allmänna råd, andra stycket (s 11)

Av 27 § Naturvårdsverkets föreskrifter om jägarexamen (NFS 2005:4) framgår att praktiskt Högviltprov/kulgevär kan avläggas på annan för klass 1 godkänd skjutbana än jägarexamensbana, men att provet måste avläggas inför provledare.

Förslag :

I varje län finns ett antal provbanor för jägarexamen. Vid varje sådan bana finns förordnade provledare *och jägarexamensprov kan endast avläggas för sådana provledare. De praktiska jägarexamensproven kan, med undantag för Högviltprov/kulgevär, avläggas endast på provbana. Högviltprov/kulgevär kan inför förordnad provledare avläggas även på annan för klass 1 godkänd skjutbana.*

Jaktmarker

Allmänna råd, första stycket (s 12)

Stycket föreslås kompletteras med en femte mening. Meningen bör kompletteras enligt följande.

Förslag :

... bör särskilt motiveras *genom redovisning av tillgången till jaktmarker.*

Enhandsvapen för jakt m.m.

Allmänna råd, första stycket (s 13)

I stycket lämnas upplysning om att även andra kalibrar än .22 får användas för avlivning av fällfångade djur, men samtidigt redovisas uppfattningen att alltför grovkalibriga enhandsvapen inte anses vara lämpliga för ändamålet. Vilka viltarter som kan bli föremål för fångst följer av jaktlagstiftningen och med stöd av denna fattade beslut – Naturvårdsverkets beslut om typgodkända fångstredskap – och vad avser tamdjur synes endast katt vara aktuell i fångstsammanhang. Frågan är därmed vilka fällfångade djur som för att avlivas invändningsfritt skulle kräva grövre kaliber än .22.

Förslag :

... För avlivning av fällfångade djur med enhandsvapen får även andra vapenkalibrar användas, *men behov av vapen i grövre kaliber än .22 bör anses föreligga endast i undantagsfall.*

Allmänna råd / Enskottsvapen, första stycket (s 13-14)

Stycket bör delas och formuleras om.

Förslag :

Tillstånd bör meddelas endast *den som bedriver* omfattande jakt eller fångst. *Verksamheten bör dokumenteras och grytjakt, jakt efter i första hand grävling med ställande hund eller fällfångst bör ha bedrivits på egen eller upplåten mark under åtminstone tre jaktsäsonger.*

Det årliga resultatet av jakt eller fångst bör, för att verksamheten skall kunna anses vara omfattande, uppgå till i genomsnitt minst fem större djur (exv. grävling) alternativt ca tio mindre (exv. mink) och enstaka större.

För att kunna anses ha behov av ett vapen för grytjakt eller jakt med ställande hund bör sökanden kunna styrka stadigvarande innehav av för respektive jaktform lämplig hund. Avser en ansökan ändamålet avlivning av fällfångade djur bör uppgifter inhämtas om vilken typ av redskap avsedda för levandefångst som används samt på vilket sätt avlivning tidigare skett.

andra stycket (s 14)

Förslaget innebär att enskottsvapen generellt anses tillräckliga för både jakt och avlivning. Så är inte fallet ! Strikt sett kan enskottsvapen, med utgångspunkt från djurskyddsynpunkt, ifrågasättas vid såväl grytjakt som jakt med ställande hund. Sådana vapen anses däremot normalt vara fullt tillräckliga för avlivning av djur.

Förslag :

Enskottsvapen bör generellt sett anses vara tillräckligt för *avlivningsändamål*.

Allmänna råd / Flerskottsvapen, första stycket (s 14)

I första meningen föreslagen ändring bör förtydligas enligt följande.

Förslag :

Innehav av flerskottsvapen, *revolver* av s.k. singelactiontyp, bör ...

6 kap. Behov av skjutvapen i övriga fall

Start- och signalvapen

Allmänna råd, tredje stycket (s 19)

Av det föreslagna stycket framgår att innehavstillstånd för start- och signalvapen, med stöd av 2 kap. 2 § andra stycket vapenförordningen, inte krävs för förbund och föreningar anslutna till Sveriges Riksidrottsförbund och Svenska Brukshundklubben.

Det bör noteras att enligt 2 kap. 2 § andra stycket vapenförordningen gäller undantaget från tillståndsplikten även Svenska Kennelklubben och till denna anslutna klubbar.

Tillståndspliktiga vapendelar

Ljuddämpare till jaktvapen, 1 § / Allmänna råd (s 24)

Andra meningen anses inte hänga samman med förutsättningarna för innehav av ljuddämpare och bör därför kunna utgå.

Ljuddämpare till målskjutningsvapen, Allmänna råd, första stycket (s 24-25)

Av samma skäl bör tredje och fjärde meningen kunna utgå.

8 kap. Tillståndsbevisets innehåll

3 § (s 27)

Paragrafen föreslås kompletteras så att det framgår att tillståndsbevis för luftgevär avsedda för jakt kan begränsas till att gälla för vissa viltarter eller vissa jaktformer. Bestämmelser gällande jakt med luftgevär finns i 20 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt m.m. (NFS 2002:18). Gevär som avses i paragrafens första stycke uppfyller kraven för klass 4 enligt 14 § och bör därmed inte begränsas. Aktuella för begränsning kan däremot vara gevär som avses i tredje stycket och det bör därför framgå att inte alla luftgevär bör begränsas.

Förslag :

... jaktvapen får inte, utom beträffande *vissa* luftgevär, begränsas ...

5 § (s 27)

Paragrafens första mening bör mot bakgrund av bl.a. ändringen (SFS 2006:509) av 2 kap. 5 § 1 vapenförordningen formuleras om enligt följande.

Förslag :

I ett tillståndsbevis för ett *enhandsvapen avsett för jaktändamål* skall anges att tillståndet gäller endast för grytjakt, *jakt med ställande hund eller för avlivning av djur*. *Tillstånd avseende enskottsvapen* skall utformas så att det utesluter förvärv av ett *flerskottsvapen*.

I ett tillståndsbevis för ett salongsgevär skall anges att tillståndet gäller endast för avlivning av djur.

12 kap. Tillstånd till in- och utförsel av skjutvapen eller ammunition

Införsel

Allmänna råd, tredje stycket (s 30)

Förutsättningarna för vapeninnehav är skiftande och vissa länder – exv. USA – har en liberal syn på möjligheten inneha skjutvapen. Det är okänt vilka krav som ställs för innehav i exempelvis USA:s olika delstater samt om eller hur innehavet dokumenteras. Den föreslagna texten uppfattas emellertid som mycket kategorisk och det bör i sammanhanget beaktas att en utländsk jägare normalt, oavsett han eller hon kommer från ett land som kräver innehavstillstånd eller ej, jagar i Sverige under överinseende av en jaktvärde eller jaktarrangör. Det framstår därför som rimligt att justera det föreslagna stycket enligt följande.

Förslag:

... lämplighetssynpunkt, bör tillstånd till införsel inte meddelas *om inte innehav för aktuellt ändamål kan styrkas på annat tillförlitligt sätt*.

15 kap. Utlåning av skjutvapen

Allmänt

Allmänna råd (s 37-38)

I avsnittet återges vad som följer av 3 kap. 1a § vapenlagen – bl.a. att det vid självständigt lån inte föreligger krav på innehav av lånetillstånd i det fall låntagaren *innehar vapen av samma typ* som lånet avser.

Det kan konstateras att begreppet *typ* i vapenlagstiftningen har olika innebörd. I 2 kap. 3 § vapenförordningen används begreppet *vapentyp* och i detta sammanhang avses med vapen av olika typ exv. jaktvapen, enhandsvapen och helautomatiska vapen. Begreppet *vapentyp* återkommer i 2 kap 5 §, vari exv. salongsgevär, injektionsvapen och s.k. instickspipor betecknas som olika typer av vapen. Begreppet har således olika innebörd och detta skapar förvirring.

Av 3 kap. 5 § vapenlagen framgår att om det för innehav av ett vapen krävs att den enskilde *genomgått en viss utbildning* får ett sådant vapen, för självständigt användande, lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. I föreliggande sammanhang skulle därmed innebörden av begreppet *typ*, vad gäller jaktvapen, kunna motsvara vad som följer av Naturvårdsverkets föreskrifter om jägarexamen (NFS 2005:4). Med *typ* skulle därmed avses vapenkategorierna hagelgevär, kulgevär avsedda för patroner i klass 2-4 samt för jakt tillåtna luftgevär och kulgevär avsedda för patroner i klass 1.

I sådant fall skulle för självständigt lån utan krav på lånetillstånd gälla :

- innehav av hagelgevär för lån av hagelgevär,
- innehav av kulgevär avsett för patroner antingen i klass 2, 3 eller 4 för lån av kulgevär avsett för patroner i klass 2-4 (dvs. att innehav av exv. klass 3 skulle medge lån av klass 2, men att innehav av klass 1, eftersom lagen påbjuder *innehav*, inte skulle medge lån av klass 2-4),
- innehav av kulgevär avsett för patroner i klass 1 för lån av sådant vapen.

Vad som i samband med lån av jaktvapen avses med *typ* är oklart och ett förtydligande ses som nödvändigt.

Lånetillstånd

Allmänna råd (s 38)

Se ovan.

Vapenhandlares utlåning

Allmänna råd, första stycket (s 39)

Stycket föreslås kompletteras med en definition av vad som i sammanhanget avses med vapen av samma typ. Begreppet typ ges alltså, utöver vad som redovisats ovan, ytterligare en innebörd.

Det bör noteras att den föreslagna innebörden av begreppet typ skulle ge en något sär egen effekt. Den som innehar en studsare avsedd för patroner i klass 1 samt ett hagelgevär skulle inte för provskjutning kunna låna ett kombivapen med hagelpipa/pipor och kulpipa avsedd för patroner i klass 1, eftersom vederbörande inte innehar ett kombivapen. Endast den som redan innehar ett kombivapen skulle ha möjlighet att låna ett sådant.

17 kap. Förvaring m.m. av skjutvapen och ammunition samt transport av skjutvapen

Förvaring av vapen och ammunition

1 § / Allmänna råd (s 42)

I likhet med nu anges att skjutvapen, för att uppfylla kraven enligt 5 kap. 1 § vapenlagen, bör förvaras i tillståndshavarens bostad. Texten föreslås dock kompletteras så att det framgår att detta regelmässigt innebär förvaring på den adress där innehavaren är folkbokförd.

Denna grunduppfattning anses till viss del stå i strid med vad som föreslås under rubriken Förvaring hos annan, allmänna råd, första stycket (s 48). Härav framgår att förutsättningen för invändningsfri förvaring är att den sker där vapeninnehavaren *är folkbokförd eller bosatt*. Folkbokföringsadressen behöver inte nödvändigtvis vara den samma som bostadsadressen och en valmöjlighet skulle givetvis gagna vapeninnehavare som har dubbelt boende. Frågan är emellertid hur valmöjligheten kan anses vara förenlig med den i prop. 1999/2000:27 uttalade intentionen att polismyndigheterna bör ha kännedom om var vapen förvaras.

Förvaring under förflyttning

10 § / Allmänna råd, första stycket och andra stycket (s 45)

Hur ett vapens huvuddel respektive vital del skall förvaras under transport med flyg uppfattas som en allmängiltig regel, men såvitt känt är finns det flygbolag som inte tillåter att passagerare överhuvudtaget medför skjutvapen. Den som har för avsikt att flyga till annat land och medföra vapen bör därför, förutom kontroll av säkerhetsbestämmelserna i aktuellt land, även undersöka vilka transportbestämmelser som tillämpas av aktuellt flygbolag.

Förvaring hos annan

Allmänna råd (s 48-49)

Som berörts under Förvaring av vapen och ammunition, 1 § / Allmänna råd ovan framgår av första stycket att förvaring bör kunna ske där vapeninnehavaren är folkbokförd eller bosatt. Det framstår därför som möjligt att välja förvaringsplats och i sådant fall bör beaktas vad som framgår nedan under rubriken Förvaring hos föräldrar, dvs. att son eller dotter som flyttar från föräldrahemmet bör kunna medges tillstånd till förvaring hos annan. Tillståndsskyldigheten sammanhänger alltså med boendet, men skulle med en valmöjlighet enligt första stycket bortfalla om sonen eller dottern alltså är folkbokförd i föräldrahemmet.

Kontroll av förvaring

Allmänna råd, första stycket (s 49)

Stycket föreslås kompletteras med en rekommendation om att kontroll av förvaring även bör omfatta de vapen som förvaras. Sådan kontroll kan ifrågasättas med utgångspunkt från såväl utformningen av bestämmelsen i 5 kap. 7 § vapenlagen som vad som följer av fjärde stycket.

18 kap. Omprövning av tillstånd m.m.

Återkallelse

Allmänna råd, Brister i den personliga lämpligheten, fjärde stycket (s 50)

I den föreslagna uppräknings av anledningar då en persons fortsatta vapeninnehav regelmässigt bör omprövas anges dom för djurplågeri i en särskild punkt (3). Djurplågeri bör rimligtvis kunna ses som ett allvarligt brott och därmed falla under punkt 1.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Till följd av ändrad kapitelindelning bör hänvisningen till 16 kap. i punkt 2 ändras till 17 kap.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Christer Sundquist
Generalsekreterare

Håkan Weberyd
Förbundsjurist